

אֲשֶׁנָּח אֲבִתְרִיהַ, וְחָמָא בְּרִיתִיהַ דְּאוֹשְׁפִיזָא
 קִיַּיְמַת אֲבִתְרִייהוּ, אָמַר פִּי נֵר מְצוּהַ,
 מָאי נֵר. דָּא נֵר דְּאִיהִי מְצוּהַ דְּנִשְׁיִן זְכִיִּין בֵּיהַ,
 וְאִיהִי נֵר דְּשִׁבְתָּ, דְּאָף עַל גַּב דְּנִשְׁיִן לָא זָפֵאן
 בְּאוֹרֵייתָא, הָא גּוֹבְרִין זְכִיִּין בְּאוֹרֵייתָא, וְנִהְרִין
 לְהֵאֵי שְׂרָגָא, דְּנִשְׁיִן מִתְתַּקְנָן בְּהֵאֵי מְצוּהַ.
 נִשְׁיִן בְּתַקוּנָא דְּהֵאֵי נֵר. גּוֹבְרִין בְּאוֹרֵייתָא,
 לְאַנְהָרָא לְהֵאֵי נֵר, תַּקוּנָא דְּמְצוּהַ דְּנִשְׁיִן
 אֲתַחֲיִיבוּ בְּהוּ.

הסתכל לאחוריו וראה את בת
 המארח עומדת מאחריהם. אמר,
 פי נר מצוה, מה זה נר? זה הנר
 שהיא מצוה שנשים זוכות בה,
 והיא נר שבת. שאף על גב שנשים
 לא זוכות בתורה, הרי הגברים
 זוכים בתורה ומאירים את הנר
 הזה שהנשים מתקנות במצוה
 הזו. הנשים בתקון של הנר הזה -
 והגברים בתורה להאיר לנר הזה,
 תקון המצוה שהנשים התחייבו
 בהם.

שְׁמַעְתָּ הֵיכֵא אֲתַתָּא וּבְכַאתָ, אֲדַהְכִי קָם אָבוּהַ
 דְּאֲתַתָּא, דְּהֵוַת תַּמָּן, וְעָאל בִּינֵייהוּ,
 וְחָמָא בְּרִיתִיהַ קִיַּיְמַת אֲבִתְרִייהוּ וּבְכַאתָ, שְׂאִיל
 לְהַ אָבוּהַ. סַחַת לִיהַ (רַבִּי אַבָּא) עוּבְדָא. שְׂאִירִי
 אָבוּהַ דְּאֲתַתָּא אוּף אִיהוּ וּבְכַה. אָמַר לִיהַ רַבִּי
 יוֹסִי, דִּילְמָא חֲתַנְךָ בַּעֲלָה דְּבִרְתִּיךָ, לָא זָכָה
 בְּאוֹרֵייתָא. אָמַר לִיהַ וּדְאִי הָכִי הוּא, וְעַל דָּא
 וּדְאִי בְּכִינָן, אָנָּא וּבְרִיתִי תְדִיר.

שמעת ההיא אתתא ובכאתא,
 אדהכי קם אבוהא דאתתא,
 ועתא ביניהו, ועאל בשאל
 עומדת מאחריהם ובוכה. שאל
 אותה אביה, והיא סתה לו (רבי
 אבא) את המעשה. התחיל אבי
 האשה אף הוא לבכות. אמר לו
 רבי יוסי, אולי חתנך בעלה של
 בתך לא זכה בתורה? אמר לו,
 ודאי כך זה, ועל זה ודאי אנו
 בוכים אני ובתי תמיד.

וּבְגִין דְּחִמִּינָא, לִיהַ יוֹמָא חַד, דְּדָלִיג מֵאֲגָרָא
 דָּא, לְמִשְׁמַע קַדִּישׁ בְּהַדִּי צְבוּרָא, סָלִיק
 בְּרַעוּתָא דִּילִי, לְמִיּהֵב לִיהַ בְּרִיתִי, וְתַכְף דְּנַפְקוּ
 צְבוּרָא מִבֵּי פְנִישְׁתָּא, יְהִיבָנָא לִיהַ בְּרִיתִי.
 דְּאֲמִינָא בְּדִלוּגָא דָּא דְּאֲתָא לְמִשְׁמַע קַדִּישׁ,
 גְּבָרָא רַבָּא לִיהַוִּי בְּאוֹרֵייתָא, וְאָף עַל גַּב
 דְּאִיהוּ רַבָּא, וְלָא יַדְעָנָא בֵּיהַ מְקַדְּמַת דְּנָא.
 וְהִשְׁתָּא אֲפִילוּ בְּרַפְתָּ מְזוּנָא לָא יַדַּע, וְלָא
 יְכִילָנָא בְּהַדִּיהַ לְמַלְעֵי בֵּין חֲבֵרֵיִיא, דִּיוֹלִיף
 קְרִיאַת שְׁמַע, אוּ בְּרַפְתָּ מְזוּנָא.

ובשבילי שראיתי אותו יום אחד
 שמדלג מהעליה הזו לשמע
 קדיש עם הצבור, עלה ברצוני
 לתת לו את בתי, ותכף שהצבור
 יצא מבית הפנסת נתתי לו את
 בתי. שאמרתי, שבדלוג הזה
 שבא לשמע קדיש, הוא יהיה
 אדם גדול בתורה, ואף על גב
 שהוא תינוק ולא הכרתי אותו
 מקדם לכן. ועכשו אפילו ברפת
 המזון אינו יודע, ולא יכלתי
 ללמד עמו בין החברים שילמד
 קריאת שמע או ברפת המזון.

אָמַר לִיהַ אַעֲבַר לִיהַ בְּאַחְרָא, אוּ דְלָמָא
 בְּרָא יוֹלִיד דְּלַהּוֹי גְּבָרָא רַבָּא. אֲדַהְכִי
 קָם אִיהוּ, וְדָלַג עַלֵּייהוּ וַיְתִיב לְקַמֵּיהוּ.
 אֲסִתְפַּל בֵּיהַ רַבִּי יוֹסִי, אָמַר, וּדְאִי אָנָּא חִמִּינָא
 בְּהֵאֵי רַבָּא, דְּנִהוּרָא דְּאוֹרֵייתָא יְפוּק לְעִלְמָא
 מִנְּהַ. אוּ בְּרָא דִּיוֹקִים מִנְּהַ. חֲיִיף הֵהוּא

אמר לו, העבירנו באחר, או
 אולי יוליד בן שיהיה איש
 גדול. בינתיים הוא קם ודלג
 עליהם וישב לפניהם. הסתכל
 בו רבי יוסי, אמר, ודאי אני
 רואה בילד הזה שאור התורה
 יצא ממנו לעולם, או בן שיקום
 ממנו. צחק אותו ילד ואמר,

רְבִיא, וְאָמַר, רְבוּתִי אֵימָא קַמֵּיכוּ חַד מְלָה. פְּתַח וְאָמַר (איוב לב) צַעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל פֶּן זַחְלָתִי וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אַתְכֶם. הַאי קָרָא אַתְּעֵרוּ בֵּיה עֲמוּדֵי עֲלָמָא. אֲבָל אֵלִיהוּא דְכַתִּיב בֵּיה מִמְשַׁפַּחַת רָם, אַתְּעֵרוּ, דְהָא מְזַרְעָא דְאַבְרָהָם קָאֲתָא. וְשִׁפִּיר. אֲבָל אֵלִיהוּא כְהֵנָּא הוּהוּ, וּמְזַרְעָא דִּיחֻזְקָאֵל נְבִיאָה הוּהוּ, פְּתִיב הֵכָּא בְּן בְּרַכְאֵל הַבּוּזִי, וְכַתִּיב הָתָם (יחזקאל א) יְחֻזְקָאֵל בְּן בּוּזִי הַפְּהֵן.

וְאִי תֵימָא בְּגִין דְכַתִּיב בּוּזִי, (איוב לא) בּוּזִי מִשְׁפַּחֹת הָהוּהוּ. לָאוּ הֵכִי, הָדָר וְאָמַר מִמְשַׁפַּחַת רָם, עֲלָאָה עַל כֹּלָּא. אֲמַאי אֲקָרִי בּוּזִי. עַל דְּמַבְזָה גְרַמִּיהּ לְגַבֵּי מָאן (דף קס"ו ע"ב) דְּגָדוּל מְנִיָּה, וְעַל דָּא סְלִיק בְּשָׁמָא עֲלָאָה, בּוּזִי, דָּא דְאֲקָרִי אָדָם שְׁלִימָא בְּכֹלָּא, מַה דְלָא אֲקָרִי הֵכִי בַר נֶשׁ אַחֲרָא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (יחזקאל ב) וְאַתָּה בְּן אָדָם, וְעַל דְּסְלִיק בְּשָׁמָא דָּא, אֲקָרִי רָם, עֲלָאָה עַל כֹּלָּא.

וְעַד דָּא אָמַר צַעִיר אֲנִי לְיָמִים. לְיָמִים, מֵימִים מִבְּעֵי לֵיָה, מָאִי לְיָמִים. אֵלָּא אָמַר צַעִיר אֲנִי, וְאַזְעִירְנָא גְרַמֵּי לְיָמִים, לְגַבֵּי בַר נֶשׁ דְאִית לֵיהּ יוּמִין סְגִיאִין. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְאִמְרַתִּי דִּימִים יִדְבְּרוּ, וְעַל דָּא צַעִיר אֲנִי, וְאַזְעִירְנָא גְרַמֵּי לְגַבֵּי יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, חֲמִינָא לְכוּ יְשִׁישִׁים. עַל פֶּן זַחְלָתִי וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אַתְכֶם. אוּף אֲנָא, אִמְרַתִּי יָמִים יִדְבְּרוּ וְרַב שָׁנִים יוֹדִיעוּ חֲכָמָה. וְדָאִי. אֲכֵן רוּחַ הַיָּהוָה הוּא בְּאֲנוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׁדֵי תְבִינָם. וְעַל דָּא בְּגִין דְאֲנָא רְבִיא, שׁוֹינָא בְרַעוּתִי דְלָא לְמַלְלָא עַד תְּרִין יָרְחִין, וְעַד יוּמָא דָּא אֲשַׁתְּלִימוּ. וְהַשְׁתָּא דְאַתּוֹן הֵכָּא, אִית לְמַפְתַּח בְּאוּרֵיִתָּא קַמֵּיכוּ. פְּתַח וְאָמַר, (משלי ו) כִּי גַר מְצוּהַ וְתוֹרָה אוּר וְדַרְךְ חַיִּים תּוֹכַחֹת מוּסָר. כִּי גַר מְצוּהַ

רְבוּתִי, אָמַר לְפָנֵיכֶם דְּכַר אָחַד. פְּתַח וְאָמַר, (איוב לב) צַעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, עַל פֶּן זַחְלָתִי וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אַתְכֶם. בְּפִסּוּק זֶה הֵעִירוּ עֲמוּדֵי עוֹלָם, אֲבָל אֵלִיהוּא שְׁכַתוּב בּוּזִי מִמְשַׁפַּחַת רָם, הֵעִירוּ, שְׁהִירִי מְזַרְעָא אַבְרָהָם הוּא בָּא, וְיַפְהוּ. אֲבָל אֵלִיהוּא הֵהוּ כַהֵן, וּמְזַרְעוּ שֶׁל יְחֻזְקָאֵל הִנְבִיא הֵהוּ. כְּתוּב כְּאֵן בְּן בְּרַכְאֵל הַבּוּזִי, וְכַתוּב שֶׁם (יחזקאל א) יְחֻזְקָאֵל בְּן בּוּזִי הַפְּהֵן. וְאִם תֵּאמְרוּ, מִשּׁוּם שְׁכַתוּב בּוּזִי, בּוּזִי מִשְׁפַּחֹת הָיָה - לֹא כֵן! חֲזוּר וְאָמַר מִמְשַׁפַּחַת רָם, עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל. לְמַה נִּקְרָא בּוּזִי? עַל שְׁמִבְזָה עֲצָמוֹ לְמִי שְׁגָדוּל מְנוּגוּ, וְלָכֵן עָלָה בְּשֵׁם עֲלִיּוֹן. בּוּזִי - זֶה שְׁנִקְרָא אָדָם שֶׁלֹּם בְּכֹל מַה שֶׁלֹּא נִקְרָא כֵּן אָדָם אַחֵר. זֶהוּ שְׁכַתוּב וְאַתָּה בְּן אָדָם, וְעַל שְׁעָלָה בְּשֵׁם הָיָה נִקְרָא רָם, עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל. וְעַד זֶה אָמַר צַעִיר אֲנִי לְיָמִים. לְיָמִים, מֵימִים הָיָה צָרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה לְיָמִים? אֵלָּא אָמַר, צַעִיר אֲנִי וְהַקְטַנְתִּי עֲצָמֵי לְיָמִים, לְגַבֵּי אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ יָמִים רַבִּים. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁאִמְרַתִּי שְׁיָמִים יִדְבְּרוּ, וְעַל זֶה אֲנִי צַעִיר וְהַקְטַנְתִּי אֶת עֲצָמֵי אֵל יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, רְאִיתִי אַתְכֶם יְשִׁישִׁים עַל פֶּן זַחְלָתִי וְאִירָא. וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אַתְכֶם. אִף אֲנִי אִמְרַתִּי יָמִים יִדְבְּרוּ וְרַב שָׁנִים יוֹדִיעוּ חֲכָמָה, וְדָאִי. אֲכֵן רוּחַ הַיָּהוָה הוּא בְּאֲנוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׁדֵי תְבִינָם. וְלָכֵן מִשּׁוּם שְׁאִנִּי יֵלֵד, שְׁמַתִּי בְּרַצוֹנִי שֶׁלֹּא לְדַבֵּר עַד שְׁנֵי חֲדָשִׁים, וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵם נִשְׁלָמוּ. וְעַכְשָׁו שְׁאַתֶּם כְּאֵן, יֵשׁ לְפָתַח בְּתוֹרָה לְפָנֵיכֶם. פְּתַח וְאָמַר, (משלי ו) כִּי גַר מְצוּהַ וְתוֹרָה אוּר וְדַרְךְ חַיִּים תּוֹכַחֹת מוּסָר. כִּי גַר מְצוּהַ - זֹהִי מְשֻׁנָּה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות כד) וְהַתּוֹרָה

דא איהי משנה, כמה דאתא אמר (שמות כד) והתורה והמצוה. והתורה: זו תורה שבכתב. והמצוה: זו משנה. דאיהי נר שרגא, דקיימא לאדלקא.

נר אמאי אקרי נר. אלא כד מקבלא מבין תרין דרועין, רמ"ח שייפין עלאין, איהי פתחת לגבייהו תרין דרועין דילה, כדין אתפלילו אלין תרין דרועין כהו, ואקרי נר. ותורה אור, דקא נהיר להווא נר ואדליקת מניה מסטרא דאור קדמאה, דאיהו ימינא. דהא אורייתא מהווא סטרא דימינא דאור קדמאה אתיהיבת, דכתיב, (דברים לג) מימינו אש דת למו, מסטרא דימינא אתיהיבת, אף על גב דאתפליל ביה שמאלא, דהא כדין איהו שלימו דכלא.

אור דא אתפליל במאתן ושבעה עלמין, דאינון גניזין בסטרא דהווא אור, ואתפשט בכלהו. תחות פורסייא עלאה טמירא, שריין אינון עולמות, מסטרא דהווא ימינא. תלת מאה ועשר אינון, מאתן ושבע, אינון בסטרא דימינא. מאה ותלת, אינון בסטרא דשמאלא. ואינון תלת מאה ועשר. ואלין אינון דקודשא בריך הוא מתקן תדיר לצדיקיא, ומאלין מתפשטן כמה וכמה אוצרי חמדה, וכלהו גניזין לאתעדנא מנהון צדיקיא לעלמא דאתי ועל אלין כתיב (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא ועל אלין כתיב (ישעיה טד) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'.

י"ש: אלין, תלת מאה ועשר עולמות, גניזין תחות עלמא דאתי, (ועל) אינון מאתן ושבע דאינון מסטרא דימינא, אקרון אור קדמאה. בגין דאפילו אור שמאלא אקרי אור. אבל אור קדמאה איהו זמין למעבד תולדין

והמצוה. והתורה - זו תורה שבכתב. והמצוה - זו משנה, שהיא נר שעומד להדלקה.

נר, למה נקרא נר? אלא כשקבל מבין שתי זרועות, רמ"ח איברים עליונים, היא פותחת אליהם שתי זרועות שלה, ואז נכללות שתי הזרועות הללו בהם ונקראים נר. ותורה אור, שמאיר לאותו נר ונדלקת ממנו מצד האור הראשון שהוא ימין, שהרי התורה נתנה מאותו צד הימין של האור הראשון, שכתוב (דברים לג) מימינו אש דת למו, שנתנה מצד הימין, ואף על גב שנכלל בה שמאל, שהרי אז היא שלמות הכל.

האור הזה נכלל במאתים ושבעה עולמות שגנוזים בצד של אותו האור ומתפשט בכלם. תחת הפסא הטמיר העליון שורים אותם עולמות מצד אותו הימין. שלש מאות ועשרה הם. מאתים ושבעה הם בצד הימין, ומאה ושלושה הם בצד השמאל. והם שלש מאות ועשרה. ואלו הם שמתקן הקדוש ברוך הוא תמיד לצדיקים. ומאלה מתפשטים כמה וכמה אוצרות החמדה, וכלם גנוזים כדי להתעדן מהם הצדיקים בעולם הבא, ועל אלה כתוב (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואצרותיהם אמלא, ועל אלה כתוב (ישעיה טד) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'.

י"ש - אלה שלש מאות ועשרה עולמות שגנוזים תחת העולם הבא, (ועל) אותם מאתים ושבעה שהם מצד הימין נקראים אור ראשון, משום שאפלו אור השמאל נקרא אור. אבל האור הראשון עתיד לעשות תולדות לעולם הבא. ואם תאמר, לעולם

לעלמא דאתי. ואי תימא

הפא וְלא יוֹתֵר? אֵלֶּא אֶפְלוּ בְּכָל יוֹם וְיוֹם שְׁאֵם הָאוֹר הִזָּה לֹא הִיָּה, הָעוֹלָם לֹא יוֹכֵל לְהִתְקַיֵּם, שְׁכַתוֹב (תהלים פט) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. הָאוֹר הִזָּה זָרַע אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגֵן עֵדֶנּוּ, וְעָשָׂה אוֹתוֹ שׁוֹרֹת שׁוֹרֹת עַל יְדֵי הַצְּדִיק הִזָּה, שֶׁהוּא הַגֵּן שֶׁל הַגֵּן, וְנִטַּל אֶת הָאוֹר הִזָּה וְזָרַע אוֹתוֹ זָרַע אֶמֶת, וְעָשָׂה אוֹתוֹ שׁוֹרֹת שׁוֹרֹת בְּגֵן, וְהוֹלִיד וְהַצְּמִיחַ וְעָשָׂה פְרוֹת, וּמֵהֶם נִזְוֵן הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכַתוֹב אוֹר זָרַע לְצַדִּיק וְגו'.

יְכַתוֹב, (ישעיה סא) וּכְגַנְהָ זְרוּעֶיהָ תְּצַמִּיחַ. מִי הֵם זְרוּעֶיהָ? אֵלֶּה הֵם הַזְּרָעִים שֶׁל הָאוֹר הַרְאִשׁוֹן שֶׁהוּא תְּמִיד זְרוּעַ, וְעַכְשָׁו מוֹלִיד וְעוֹשֶׂה פְרוֹת, וְעַכְשָׁו הוּא זְרוּעַ. בְּרֵאשׁוֹנָה, בְּטָרְם שִׂיאֵכֶל הָעוֹלָם אֶת הַפְּרִי הִזָּה, הוֹלִיד הַזְּרוּעַ הִזָּה וְנוֹתֵן פְּרִי וְלֹא שׁוֹכֵף. וְלִכְּנֹן כָּל הָעוֹלָמוֹת נִזְוֵנוּ בְּסִפּוּקוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַגֵּן שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק, שְׂאִינוּ שׁוֹכֵף וְלֹא פוֹסֵק לְעוֹלָמִים.

פְּרֵט לְזִמְן שִׁישְׂרָאֵל בְּגִלוּתוֹ. וְאִם תֵּאמַר, בְּזִמְן הַגִּלוּת כְּתוֹב, (איוב יד) אֲזַלוּ מֵיָם מִנִּי יָם וְנִקְרָא יַחֲרַב וְיִבֶשׁ, וְאִיךָ עָשָׂה תוֹלְדוֹת? אֵלֶּא כְּתוֹב זָרַע, וְהוּא תְּמִיד זְרוּעַ, וּמֵיּוֹם שֶׁנִּפְסַק אוֹתוֹ נִהָר לֹא נִכְנַס לְגֵן (בְּגֵן) אוֹתוֹ הַגֵּן. וְאוֹתוֹ אוֹר שֶׁהוּא תְּמִיד זְרוּעַ, עוֹשֶׂה פְרוֹת, וּמִמֶּנּוּ וּמֵעַצְמוֹ נִזְרַע כְּבְּרֵאשׁוֹנָה וְלֹא שׁוֹכֵף תְּמִיד, כְּמוֹ גֵן שֶׁעוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת, וּמֵאוֹתוֹ הַזְּרוּעַ נוֹפֵל בּוֹ בְּמִקוּמוֹ, וּמֵעַצְמוֹ עוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת כְּבְּרֵאשׁוֹנָה. וְאִם תֵּאמַר שְׂאוֹתֶם תוֹלְדוֹת וּפְרוֹת הֵיוּ כְּמוֹ שֶׁהִיָּה בְּזִמְן שֶׁהַגֵּן שָׁם - לֹא כֵּן, אֲבָל לֹא נִמְנָע הַזְּרוּעַ הִזָּה לְעוֹלָמִים. כְּמוֹ זֶה וְתוֹרָה אוֹר. הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה מִצַּד אוֹתוֹ הָאוֹר הַרְאִשׁוֹן,

לְעֵלְמָא דְאִתִּי וְלֹא יוֹתֵר. אֵלֶּא אֶפְלוּ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְאִי לֹא הָוִי הָאִי אוֹר, עֵלְמָא לֹא יִכִּיל לְמִיקָם, דְּכַתִּיב, (תהלים פט) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה.

הָאִי אוֹר זָרַע לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגַנְתָּא דְעֵדֶנּוּ, וְעַבִּיד לִיָּה שׁוֹרִין שׁוֹרִין, עַל יְדוּי דְהָאִי צַדִּיק, דְאִיהוּ גֵּנְנָא דְגַנְתָּא, וְנִטִּיל לְהָאִי אוֹר, וְזָרַע לִיָּה זְרוּעָא דְקָשׁוּט. וְעַבִּיד לִיָּה שׁוֹרִין שׁוֹרִין בְּגַנְתָּא וְאוֹלִיד וְאַצְמַח וְעַבִּיד פְּרִין, וּמִנִּיָּהוּ אֶתְזַן עֵלְמָא, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים צו) אוֹר זָרַע לְצַדִּיק וְגו'.

וְכַתִּיב (ישעיה סא) וּכְגַנְהָ זְרוּעֶיהָ תְּצַמִּיחַ. מֵאֵן זְרוּעֶיהָ. אֵלֶּיךָ זְרוּעֵי דְאוֹר קְדָמָא, דְאִיהוּ זְרוּעַ תְּדִיר, הַשְּׁתָּא אוֹלִיד וְעַבִּיד אֵיבִין, וְהַשְּׁתָּא זְרוּעַ אִיהוּ, בְּקְדָמִיתָא, עַד לֹא יִיכּוֹל עֵלְמָא אֵיבָא דָּא, אוֹלִיד זְרוּעָא דָּא וְיִהִיב אֵיבָא וְלֹא שְׂכִיף. וְעַל דָּא, כָּל עֵלְמִין אֶתְזַנוּ בְּסִפּוּקָא דְהַהוּא גֵּנְנָא, דְאֶקְרִי צַדִּיק, דְלֹא שְׂכִיף וְלֹא פְּסִיק לְעֵלְמִין.

בְּרֵאשׁוֹנָא דִישְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא. וְאִי תִימָא בְּזִמְנָא דְגִלוּתָא כְּתִיב, (איוב יד) אֲזַלוּ מֵיָם מִנִּי יָם וְנִקְרָא יַחֲרַב וְיִבֶשׁ, הִיךָ עַבִּיד תוֹלְדִין. אֵלֶּא כְּתִיב זְרוּעַ, זְרוּעַ אִיהוּ תְּדִיר, וּמֵיּוֹמָא דְאַפְסִיק הַהוּא נִהָר. גַּנְתָּא (ס"א בְּגַנְתָּא) לֹא עָאֵל (דף קס"ו ע"א) בִּיָּה הַהוּא גֵּנְנָא. וְהַהוּא אוֹר דְאִיהוּ זְרוּעַ תְּדִיר, עַבִּיד אֵיבִין וּמִנִּיָּה וּמִגְרַמִּיָּה אֶזְדַּרְעַ פְּקַדְמִיתָא, וְלֹא שְׂכִיף תְּדִיר. בְּגַנְתָּא דְעַבִּיד תוֹלְדִין, וּמֵהַהוּא זְרוּעַ נְפִיל בִּיָּה בְּאַתְרֵיהָ, וּמִגְרַמִּיָּה עַבִּיד תוֹלְדִין פְּדַבְּקָמִיתָא. וְאִי תִימָא, דְאֵינּוּן תוֹלְדִין וְאֵיבִין הוּוּ כְּמָה דְהוּוּ בְּזִמְנָא דְגֵנְנָא תְּמִין. לָאוּ הִכִּי. אֲבָל לֹא אֶתְמַנַּע זְרוּעַ דָּא לְעֵלְמִין.

בְּגֵנוּנָא דָּא וְתוֹרָה אוֹר, אוֹרֵייתָא דְאֶתִּיהִיבַת מִסְטָרָא דְהַהוּא אוֹר קְדָמָא,